

Ya?l?lara Y?nelik Tutum ?l?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ya?l?lara Y?nelik Tutum ?l?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33032>

Özet

Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği (YTYÖ), bireylerin yaşlı nüfusa karşı sahip oldukları olumlu ve olumsuz tutumları değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş 34 maddelik, iki boyutlu bir psikometrik araçtır. Ölçek, Veli Duyan ve Sadegül Gelbal tarafından Türkçeye uyarlanmış ve geçerlik ile güvenilirlik çalışmaları üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçek, yaşlılık ve yaşlı bireylere ilişkin bilişsel ve duygusal tepkileri ölçmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılara Yönelik Tutum, Yaşlılık, Tutum Ölçeği, Uyarlama, Geriatri, Psikometri, Veli Duyan

Yazarlar

Veli Duyan, Sadegül Gelbal

Amaç

Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin yaşlılara karşı geliştirdikleri tutumların yönünü ve şiddetini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçüm, özellikle sosyal hizmet, hemşirelik ve psikoloji gibi yaşlılarla doğrudan çalışılan meslek gruplarının veya bu alanda eğitim alan öğrencilerin tutumlarını belirlemede kritik öneme sahiptir. Ölçek, yaşlılara yönelik potansiyel ayrımcılık (ageism) düzeylerini tespit etmeye yardımcı olur.

Yapı

Ölçek, yaşlılara yönelik tutum yapısının iki ana boyutta ele almaktadır:

Olumlu Tutumlar: Yaşlı bireylere saygı, değer verme, yardım etme isteği ve yaşlılığın pozitif yönlerine odaklanma gibi yapıcı inançları kapsar.

Olumsuz Tutumlar: Yaşlılığın yük olarak görme, yaşlılara karşı sabırsızlık, genelleme yapma ve yaşlı bireylerin toplumdan izole edilmesi gerektiği yönündeki yıkıcı inançları içerir.

Bu iki boyut, toplam 34 madde aracılığıyla değerlendirilmektedir. Ölçeğin derecelendirme yapısı 6'lı Likert Ölçeği formundadır, ancak kaynakta belirtilen uç noktalar (1=kesinlikle katılmıyorum - 7=kesinlikle katılmıyorum) bu yapıda bir kesinlik sağlamamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla Temel Bileşenler Analizi (PCA) uygulanmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin beklenen iki boyutlu yapıya doğruladığını göstermiştir. Bu iki faktör,

toplam varyansın %26.318'ini açıklamaktadır. Bu oran, ölçeğin ölçmeyi hedeflediği yapıyı makul düzeyde temsil ettiğini göstermektedir. Spesifik olarak, olumlu tutumlar faktörünün açıkladığı toplam değişkenlik oranı %16.488 iken, olumsuz tutumlar faktörünün açıkladığı toplam değişkenlik oranı %9.830 olarak belirlenmiştir.

Güvenilirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach Alpha katsayısıyla değerlendirilmiştir. Elde edilen güvenilirlik değerleri, ölçeğin alt boyutların ve bütününe yüksek derecede tutarlı olduğunu göstermektedir:

Olumlu tutum alt ölçeği için Cronbach Alpha değeri: **0.789**.

Olumsuz tutum alt ölçeği için Cronbach Alpha değeri: **0.794**.

Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği'nin tamamı için Cronbach Alpha değeri: **0.840**.

Bu değerler, ölçeğin psikometrik açıdan güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Geçerlik çalışması kapsamında uygulanan Temel Bileşenler Analizi, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği'nin iki ana faktörden oluştuğunu kesinleştirmiştir. Bu faktörler, olumlu ve olumsuz tutumları temsil etmekte olup, toplam varyansın %26.318'ini açıklamaktadır. Bu sonuç, orijinal ölçeğin yapısal özelliklerinin Türkçe uyarlamada da korunduğunu ve tutumların çift kutuplu bir yapıda ele alınmasının uygun olduğunu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: 34 maddeden oluşan, iki boyutlu, kağıt-kalem ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal ölçek yabancı dilde olup, bu çalışmada Türkçeye uyarlanmıştır).

Popülasyon Grubu: Genel popülasyonun yaşlılara yönelik tutumları. Uyarlama çalışması üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır.

Yaş Grubu: Yetkinler, özellikle genç yetkinler (üniversite öğrencileri) için geçerlidir.

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, Türkiye'deki bir grup üniversite öğrencisi örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: 6'lı Likert Ölçeği formatında uygulanmaktadır. Yanıt seçenekleri, katılmama

derecesinden (1) katlama derecesine (6/7) doğru sızalanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği, Temel Bileşenler Analizi, Cronbach Alpha, Uyarlama, Geriatri

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Veli Duyan

Yazar ORCID Tanımlaması: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: duyanveli@yahoo.com

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe uyarlama çalışması 2013 yılında yayımlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Kullanım izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar Veli Duyan ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ek Bilgi: Ölçeğin yayımlandığı makalenin orijinal PDF bağlantısı aşağıdadır: geriatri.dergisi.org.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı burada mevcuttur: yaslilara-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Duyan, V. ve Gelbal, S. (2013). Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği'nin bir grup üniversite öğrencisi üzerinde Türkçeye uyarlama çalışması. *Turkish Journal of Geriatrics*, 16 (2), 202 - 209.

Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynakta listelenmemiştir; ancak 34 maddeden oluşan iki boyutlu bir ölçme aracı olduğu belirtilmiştir. Ölçek maddelerine erişim için sorumlu yazarla veya yayımlanan makaleyle iletişime geçilmesi önerilir.

34 maddeden oluşan iki boyutlu bir ölçme aracıdır.